

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΕΣ ΤΕΛΙΚΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2024-2025

Β΄ ΤΑΞΗΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Β΄ ΣΕΙΡΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: 1B

Ο ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΔΕΚΑΕΞΙ (16) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ		Μονάδες 70
Α.Ι. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ		(μονάδες 30)
1.	A.I.1. Λόγοι για τους οποίους είναι σημαντικές οι οικογενειακές ιστορίες	/4
2.	A.I.2. Δέκτης - Σκοπός	/3
3.	A.I.3. Ορθό ή Λάθος	/4
4.	A.I.4. Τρόπος Ανάπτυξης Παραγράφου - Κατακλείδα	/3
5.	A.I.5. Εντοπισμός Υποκειμένου - Μορφές Υποκειμένου	/2
6.	A.I.6. Χρόνοι Ρήματος - Μετατροπή	/4
7.	A.I.7.α. Συγκριτικός - Υπερθετικός Βαθμός Επιθέτων	/4
8.	A.I.7.β. Λειτουργία Σχετικού Υπερθετικού Βαθμού	/2
9.	A.I.8. Σύνθεση Λέξεων	/2
10.	A.I.9. Συνώνυμο - Αντώνυμο	/2
Α.II. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ		(μονάδες 40)
11.	Περιεχόμενο	/12
12.	Δομή	/12
13.	Έκφραση	/12
14.	Ορθογραφία	/4
ΜΕΡΟΣ Β΄: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ		Μονάδες 30
15.	B1. Ζεράρ ντε Νερβάλ, «Ιστορία μιας φώκιας»: Πρόβλημα οικογένειας ψαρά - Απόφαση ψαρά - Ένα (1) συναίσθημα που προκαλεί στον ψαρά η απόφαση αυτή	/10
16.	B2. (α) Συνανάγνωση Ζεράρ ντε Νερβάλ, «Ιστορία μιας φώκιας» / Τζακ Λόντον, «Το κάλεσμα της άγριας φύσης»: Τρόποι αντίδρασης ζώου απέναντι στη συμπεριφορά των ανθρώπων - Τεκμηρίωση	/10
17.	B2. (β) Συνανάγνωση Ζεράρ ντε Νερβάλ, «Ιστορία μιας φώκιας» / Τζακ Λόντον, «Το κάλεσμα της άγριας φύσης»: Εκφραστικά μέσα με τα οποία δηλώνεται η αντίδραση του ζώου απέναντι στη συμπεριφορά των ανθρώπων - Τεκμηρίωση	/10
ΣΥΝΟΛΟ		/100

Γιατί είναι σημαντικό να διηγείστε στο παιδί παλιές ιστορίες της οικογένειάς σας

Τις καλύτερες ιστορίες τις έχουμε διηγηθεί, αλλά και ακούσει, μέχρι να μας πάρει το ξημέρωμα. Τα καλοκαίρια κάτω από τον έναστρο ουρανό. Τον χειμώνα δίπλα στη φωτιά στο τζάκι. Ως παιδιά, στο κρεβάτι κάτω από τα σκεπάσματα να μας τις διηγείται η γιαγιά ή η μαμά.

Οι παλιές ιστορίες των γονιών μας, των παππούδων μας, των προγόνων μας, είναι ο συνδετικός κρίκος ανάμεσα στο παρελθόν και το παρόν, με νόημα και σκοπό. Κανείς δεν μπορεί να καταλάβει πόσο ισχυρή είναι μία ιστορία, μέχρι να απελευθερωθεί από τα χείλη μας ή ενός από τα μέλη της οικογένειάς μας. Οι οικογενειακές ιστορίες είναι μαγικές.

Η αφήγηση μίας παλιάς οικογενειακής ιστορίας είναι σαν να ανοίγεις ένα μπαούλο, που δεν ξέρεις τι έχει μέσα και πεθαίνεις να μάθεις. Εκείνες, που μας διηγούνταν ο παππούς ή η γιαγιά μας, ήταν οι αγαπημένες μας. Έτσι, δεν είναι; Πόσο μαγικό ήταν να σου αφηγούνται ιστορίες από τα νιάτα τους. Ιστορίες αστείες, χαρούμενες, αλλά και δυσάρεστες, καμιά φορά. Όμως, όλες τους αληθινές, όπως εκείνοι τις βίωσαν.

Σε έπαιρναν μαζί τους και σε ταξίδευαν πίσω στο παρελθόν. Σε εποχές, που από τον τόσο ζωντανό τρόπο που τις διηγούνταν, είναι σαν να τις έζησες. Ιστορίες όπου έμαθες για το παρελθόν της οικογένειάς σου, αλλά και για την ιστορία της χώρας σου. Και με έναν μαγικό τρόπο, οι ιστορίες αυτές δημιουργούσαν ένα ισχυρό δέσιμο της οικογένειας. Μέσα από αυτές, άλλωστε, γνώριζες καλύτερα τα μέλη της οικογένειάς σου. Πώς ήταν στα νιάτα τους, ποιες ήταν οι ανησυχίες τους, οι φοβίες τους, οι μικρές και μεγάλες χαρές της ζωής τους. Ιστορίες, που σε έκαναν να κλάψεις, αλλά και να γελάσεις.

Αυτές είναι οι οικογενειακές ιστορίες, που είναι μία μορφή παράδοσης, την οποία θα πρέπει να συνεχίσεις, τώρα που έγινες γονιός. Όλες αυτές που άκουγες ως εγγόνι, είναι σημαντικό να τις διηγηθείς στο παιδί σου. Να μάθει το παρελθόν των παππούδων σου, των γονιών σου, το δικό σου, το δικό του. Γιατί όλες αυτές οι ιστορίες, από τις πιο μικρές έως τις πιο σπουδαίες, είναι το οικογενειακό παρελθόν του καθενός μας. Και είναι σημαντικό να το κρατήσουμε ζωντανό, να μην το αφήσουμε να το παρασύρει ο «χείμαρρος» της εξέλιξης, της αποξένωσης, της μόδας. Γιατί, μέσα από αυτές τις αφηγήσεις, θα κρατηθεί ενωμένη η οικογένεια, θα γνωρίσουμε το παρελθόν μας και θα πορευτούμε για το μέλλον.

(Διασκευή)

Mothersblog Team

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: <https://www.mothersblog.gr>

Ημερομηνία ανάρτησης: 17/11/2017

Ημερομηνία ανάληψης: 15/05/2025

Α.Ι. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ ΑΔΙΔΑΚΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

A.I.1. Να γράψετε δύο (2) λόγους για τους οποίους οι οικογενειακές ιστορίες είναι πολύ σημαντικές, σύμφωνα με το κείμενο.

(μονάδες 4)

Απάντηση

Λόγοι για τους οποίους οι οικογενειακές ιστορίες είναι πολύ σημαντικές:

Δύο (2) από τους πιο κάτω λόγους:

- Είναι ο συνδετικός κρίκος ανάμεσα στο παρελθόν και το παρόν, με νόημα και σκοπό.
- Είναι σαν να ανοίγεις ένα μπαούλο, που δεν ξέρεις τι έχει μέσα και πεθαίνεις να μάθεις.
- Σε έπαιρναν μαζί τους και σε ταξίδευαν πίσω στο παρελθόν. / Είναι σαν να έζησες τις ιστορίες.
- Είναι ιστορίες μέσω των οποίων μπορεί κάποιος να μάθει για το παρελθόν της οικογένειάς του / για το παρελθόν των παππούδων του, των γονιών του, το δικό του.
- Μέσω των οικογενειακών ιστοριών κάποιος μπορεί να μάθει για την ιστορία της χώρας του.
- Γνωρίζει κάποιος καλύτερα τα μέλη της οικογένειάς του / γνωρίζουν τα μέλη της οικογένειας, το παρελθόν τους και πορεύονται για το μέλλον.
- Κάνουν τους ακροατές των ιστοριών αυτών να κλάψουν, αλλά και να γελάσουν.
- Είναι μία μορφή παράδοσης, η οποία θα πρέπει να συνεχιστεί.
- Το οικογενειακό παρελθόν δεν παρασύρεται από τον «χείμαρρο» της εξέλιξης, της αποξένωσης, της μόδας.
- Δημιουργούν ένα ισχυρό δέσιμο της οικογένειας / μέσα από τις αφηγήσεις αυτές κρατιέται ενωμένη η οικογένεια.

(2X2= 4 μονάδες)

A.I.2. Να εντοπίσετε στην τελευταία παράγραφο («Αυτές ... το μέλλον») και να γράψετε σε ποιον συγκεκριμένο δέκτη απευθύνεται ο πομπός, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με μία (1) φράση από την ίδια παράγραφο. Στη συνέχεια, να εξηγήσετε τον σκοπό για τον οποίο ο πομπός απευθύνεται στον συγκεκριμένο δέκτη.

(μονάδες 3)

Απάντηση

Δέκτης: Γονιός, γονείς (1 μονάδα)

Τεκμηρίωση: Αυτές είναι οι οικογενειακές ιστορίες, που είναι μία μορφή παράδοσης, την οποία θα πρέπει να συνεχίσεις, τώρα που έγινες γονιός. (1 μονάδα)

ή

Δέκτης: Εγγόνι/εγγόνια (1 μονάδα)

Τεκμηρίωση: Όλες αυτές που άκουγες ως εγγόνι, είναι σημαντικό να τις διηγηθείς στο παιδί σου. Να μάθει το παρελθόν των παππούδων σου, των γονιών σου, το δικό σου, το δικό του.

(1 μονάδα)

ή

Δέκτης: Ο καθένας (από εμάς) (1 μονάδα)

Τεκμηρίωση: Γιατί όλες αυτές οι ιστορίες, από τις πιο μικρές έως τις πιο σπουδαίες, είναι το οικογενειακό παρελθόν του καθενός μας. (1 μονάδα)

Σημείωση: Η απλή αναφορά της λέξης «αναγνώστες» σχετικά με την απάντηση που αφορά στον δέκτη, δεν θα γίνεται αποδεκτή και βαθμολογείται με μηδέν (0).

Σκοπός του πομπού: (1 μονάδα)

Ένα (1) από τα πιο κάτω στοιχεία που να αντιστοιχεί στον εκάστοτε δέκτη

- να πείσει ότι οι οικογενειακές ιστορίες είναι μια μορφή παράδοσης που πρέπει να συνεχιστεί
- να τονίσει τη σημασία των οικογενειακών ιστοριών (ως μέσου γνωριμίας με το παρελθόν των μελών μιας οικογένειας)
- να πείσει ότι μέσω των οικογενειακών ιστοριών μπορεί να κρατηθεί το οικογενειακό παρελθόν ζωντανό, να μην το παρασύρει ο «χείμαρρος» της εξέλιξης, της αποξένωσης, της μόδας
- να τονίσει ότι μέσω των οικογενειακών ιστοριών μπορεί να κρατηθεί ενωμένη η οικογένεια
- να πείσει ότι μέσω των οικογενειακών ιστοριών τα μέλη της οικογένειας μπορούν να γνωρίσουν το παρελθόν τους και να πορευτούν για το μέλλον.

A.I.3. Με βάση το κείμενο, να γράψετε αν το περιεχόμενο των πιο κάτω προτάσεων είναι «Ορθό» ή «Λανθασμένο» γράφοντας στα τετράδια των απαντήσεών σας «Ο» ή «Λ» αντίστοιχα.

α. Ως προς το είδος του, το κείμενο είναι επιστολή.

β. Οι παλιές ιστορίες των προγόνων μας έχουν μαγικό χαρακτήρα.

γ. Η αφήγηση οικογενειακών ιστοριών προκαλεί μόνο συναισθήματα χαράς στον ακροατή.

δ. Στη φράση: ... να μην το αφήσουμε να το παρασύρει ο «χείμαρρος» της εξέλιξης, της αποξένωσης, της μόδας (τελευταία παράγραφος), τα εισαγωγικά χρησιμοποιούνται για να δηλώσουν την κυριολεκτική σημασία της λέξης «χείμαρρος».

(μονάδες 4)

Απάντηση

- α. Λάθος
- β. Ορθό
- γ. Λάθος
- δ. Λάθος

(4X1= 4 μονάδες)

A.I.4. Να γράψετε τον τρόπο ανάπτυξης της τελευταίας παραγράφου («Αυτές ... το μέλλον»), τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με ένα (1) στοιχείο. Στη συνέχεια, να γράψετε μια (1) δική σας κατακλείδα για την ίδια παράγραφο.

(μονάδες 3)

Απάντηση

Τρόπος ανάπτυξης: Με αιτιολόγηση (1 μονάδα)

Τεκμηρίωση: (1 μονάδα)

Ένα (1) από τα πιο κάτω στοιχεία

- Γιατί όλες αυτές οι ιστορίες, από τις πιο μικρές έως τις πιο σπουδαίες, είναι το οικογενειακό παρελθόν του καθενός μας.
- Γιατί όλες αυτές οι ιστορίες ... της μόδας.
- Γιατί, μέσα από αυτές τις αφηγήσεις, θα κρατηθεί ενωμένη η οικογένεια, θα γνωρίσουμε το παρελθόν μας και θα πορευτούμε για το μέλλον.
- Περιέχει τη λέξη «γιατί».
- Η θεματική πρόταση απαντά στο ερώτημα «γιατί».
- Ο πομπός αναφέρει τους λόγους για τους οποίους ο γονιός πρέπει να συνεχίσει να διηγείται οικογενειακές ιστορίες στα παιδιά του.

Κατακλείδα: Να συνοψίζει το περιεχόμενο της παραγράφου και να περιλαμβάνει κάποιον όρο συναφή με την έννοια «οικογενειακές ιστορίες / αφηγήσεις». **(μονάδα 1)**

A.I.5. Αφού βρείτε και γράψετε το υποκείμενο των πιο κάτω υπογραμμισμένων ρημάτων, να δηλώσετε τη μορφή του.

- α. Κανείς δεν μπορεί να καταλάβει πόσο ισχυρή είναι μία ιστορία ...
- β. Και είναι σημαντικό να το κρατήσουμε ζωντανό ...

(μονάδες 2)

Απάντηση

Ρήμα	Υποκείμενο	Μορφή
α. δεν μπορεί	Κανείς (0,5)	Αντωνυμία (0,5)
β. είναι σημαντικό	να το κρατήσουμε ζωντανό (0,5)	Πρόταση / Ολόκληρη πρόταση / Δευτερεύουσα πρόταση / Πρόταση με το «να» (0,5) Η απάντηση <u>πρόταση με άρθρο</u> βαθμολογείται με μηδέν (0) μονάδες.

(4X0.5 = 2 μονάδες)

A.I.6. Να δηλώσετε τον χρόνο στον οποίο βρίσκονται τα πιο κάτω υπογραμμισμένα ρήματα και να τα μεταφέρετε στον χρόνο που ζητείται στην παρένθεση, διατηρώντας το πρόσωπο, τον αριθμό και τη φωνή.

α. Σε έπαιρναν μαζί τους και σε ταξίδευαν πίσω στο παρελθόν. (Αόριστος)

β. ... γνώριζες καλύτερα τα μέλη της οικογένειάς σου. (Παρακείμενος)

(μονάδες 4)

Απάντηση

Αναγνώριση χρόνου

- έπαιρναν - Παρατατικός = 1 μονάδα
- γνώριζες - Παρατατικός = 1 μονάδα

Μετατροπή

- πήραν = 1 μονάδα (Αόριστος)
- έχεις γνωρίσει = 1 μονάδα (Παρακείμενος)

(4X1= 4 μονάδες)

Σημείωση: σε περίπτωση ορθογραφικού λάθους, η απάντηση βαθμολογείται με μηδέν (0) μονάδες.

A.I.7. α. Να σχηματίσετε μονολεκτικά τον Συγκριτικό και τον Υπερθετικό βαθμό (Σχετικό ή Απόλυτο) των πιο κάτω υπογραμμισμένων επιθέτων του κειμένου, διατηρώντας το γένος, τον αριθμό και την πτώση.

Προσοχή! Να δηλώσετε ξεκάθαρα ποιοι τύποι είναι στον Συγκριτικό και ποιοι στον Υπερθετικό.

- i. ... οι ιστορίες αυτές, δημιουργούσαν ένα ισχυρό δέσιμο της οικογένειας.
- ii. ... μεγάλες χαρές της ζωής τους.

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός (Σχετικός ή Απόλυτος)
i. ισχυρό		
ii. μεγάλες		

(μονάδες 4)

α. Απάντηση

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός (Σχετικός ή Απόλυτος)
i. ισχυρό	ισχυρότερο (1 μονάδα)	το ισχυρότερο ή ισχυρότατο (1 μονάδα)
ii. μεγάλες	μεγαλύτερες (1 μονάδα)	οι μεγαλύτερες ή μέγιστες (1 μονάδα)

Σημείωση:

- Για λανθασμένη χρήση γραμματικού τύπου σε κάθε λέξη: αφαιρείται 0,5 μονάδα.
- Για ορθογραφικό/-ά λάθος/-η σε κάθε λέξη: αφαιρείται 0,25 μονάδα.
- Για λάθος τονισμού σε κάθε λέξη: αφαιρείται 0,25 μονάδα.

(μονάδες 4)

β. Να επιλέξετε την ορθή απάντηση:

Τις καλύτερες ιστορίες τις έχουμε διηγηθεί ...

Στην πιο πάνω πρόταση το επίθετο «Τις καλύτερες» φανερώνει πως το ουσιαστικό «ιστορίες»:

- i. έχει κάποιο γνώρισμα
- ii. έχει κάποιο γνώρισμα σε μεγαλύτερο βαθμό από ένα άλλο
- iii. έχει κάποιο γνώρισμα στον πιο μεγάλο βαθμό από όλα τα όμοιά του
- iv. έχει κάποιο γνώρισμα σε πολύ μεγάλο βαθμό, χωρίς να γίνεται σύγκριση με άλλα ουσιαστικά

(μονάδες 2)

β. **Απάντηση:** Η ορθή απάντηση είναι το **iii**.

(1X2= 2 μονάδες)

A.I.8. Στο κείμενο αναφέρεται η σύνθετη λέξη «οικογένεια»:

α. Να εντοπίσετε και να γράψετε τα συνθετικά μέρη της λέξης αυτής.

β. Με το α' ή το β' συνθετικό να σχηματίσετε δύο (2) νέες σύνθετες λέξεις.

(μονάδες 2)

Απάντηση

α. **Συνθετικά λέξης:** οίκος (0,5) + γί(γ)νομαι / γένος / γενιά / γενεά / γόνος / γονέας (0,5)

(2X0,5 = 1 μονάδα)

β. **Δύο (2) νέες σύνθετες λέξεις:** οικόπεδο, οικοδομή, οικοδεσπότης, οικονομία, οικολογία, ένοικος, ενοίκιο, ενοικιαστής, κάτοικος, κατοικία, απόγονος, πρόγονος, συγγενής, σύνοικος, επίγονος, άγονος, γενεαλογικό, γενεσιουργός, γενάρχης ...

(2X0,5 = 1 μονάδα)

Σημείωση για ερώτημα A.I.8 (β):

- Σε περίπτωση ενός (1) ορθογραφικού λάθους / λάθους στον τονισμό, **αφαιρείται 0,25**.
- Σε περίπτωση δύο (2) ορθογραφικών λαθών ή ενός (1) ορθογραφικού λάθους και λάθους στον τονισμό, η απάντηση **βαθμολογείται με μηδέν (0)**.

A.I.9. α. Από τη δεύτερη (2^η) παράγραφο («Οι παλιές ... μαγικές»), να εντοπίσετε και να γράψετε ένα (1) αντώνυμο για τη λέξη «αδύναμη».

β. Από την τρίτη (3^η) παράγραφο («Η αφήγηση ... βίωσαν»), να εντοπίσετε και να γράψετε ένα (1) συνώνυμο για τη λέξη «πραγματικές».

(μονάδες 2)

Απάντηση

α. Αντώνυμο για τη λέξη «αδύναμη»: **ισχυρή (1 μονάδα)**

Σημείωση:

- Σε περίπτωση ενός (1) ορθογραφικού λάθους, **αφαιρείται 0,25**.
- Σε περίπτωση δύο (2) ορθογραφικών λαθών, **αφαιρείται 0,5**.

β. Συνώνυμο για τη λέξη «πραγματικές»: **αληθινές (1 μονάδα)**

Σημείωση:

- Σε περίπτωση ενός (1) ορθογραφικού λάθους, **αφαιρείται 0,25**.
- Σε περίπτωση δύο (2) ορθογραφικών λαθών, **αφαιρείται 0,5**.

(2X1 = 2 μονάδες)

Α.ΙΙ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ**(ΜΟΝΑΔΕΣ 40)**

Σε επιστολή σου προς κάποιον/-α φίλο/-η σου, να αφηγηθείς ένα περιστατικό που βίωσες μαζί με μέλος/μέλη της οικογένειάς σου, μέσα από το οποίο διαφαίνεται η σημασία που διαδραματίζει ο θεσμός της οικογένειας στη ζωή των ανθρώπων.

(Έκταση: τουλάχιστον 230 λέξεις)

Σημείωση: Δεν επιτρέπεται να αναφέρεις το ονοματεπώνυμό σου ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο, το οποίο μπορεί να αποκαλύψει την ταυτότητά σου.

Α. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ (12 ΜΟΝΑΔΕΣ)

Πρόλογος 1,5 μονάδα

Κύριο Μέρος 9 μονάδες

Επίλογος 1,5 μονάδα

Πρόλογος (1,5 μονάδα): Καθορισμός του θέματος / Αναφορά στο περιστατικό που θα αφηγηθεί ο/η μαθητής/-τρια / Προετοιμασία για ανάπτυξη ζητουμένου / Σκοπός / Αφόρμηση για σύνταξη επιστολής / ...

Κύριο Μέρος (9 μονάδες)

Αφήγηση περιστατικού

1. Συνάφεια με το θέμα (3 μονάδες)

Ενδεικτικά ο/η μαθητής/-τρια θα μπορούσε, μέσω της αφήγησης, να αναδείξει τουλάχιστον ένα (1) από τα πιο κάτω σημεία αναφορικά με τη σημασία του θεσμού της οικογένειας:

- ηρεμία
- αποδοχή
- προστασία / φροντίδα, καθοδήγηση (πνευματική / ηθική), αίσθηση ασφάλειας, σταθερότητας και σιγουριάς
- συνεργασία, αλληλεγγύη, στήριξη (ψυχολογική / συναισθηματική / οικονομική), αλληλοβοήθεια, επίλυση προβλημάτων, εχεμύθεια, παρέα, συντροφικότητα
- ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων / κοινωνικοποίηση
- διαμόρφωση ταυτότητας του ατόμου και αίσθηση του ανήκειν
- αποτελεί τη σταθερή βάση κάθε ανθρώπου
- καλλιέργεια υπευθυνότητας και αυτοπειθαρχίας, αυτοεκτίμηση, αυτοπεποίθηση, βελτίωση αυτοεικόνας του ατόμου
- στήριξη πάνω σε θέματα εκπαίδευσης και παιδείας
- βοηθά στη γνώση του παρελθόντος, τονώνει την αίσθηση της συνέχειας και της παράδοσης / πολιτισμού

- λειτουργεί ως πρότυπο θέτοντας τις βάσεις για την περαιτέρω πρόοδο και ανάπτυξη του ατόμου
- στήριξη ηλικιωμένων και αδύναμων μελών
- ...

2. Αφήγηση περιστατικού με επαρκή ανάπτυξη (6 μονάδες)

Επίλογος (1,5 μονάδα): Συμπέρασμα / Ανακεφαλαίωση / Κλείσιμο επιστολής / Ευχή / Παρότρυνση / ...

Βασικές επισημάνσεις:

1. Γίνεται αποδεκτή οποιαδήποτε άποψη - που δεν καταγράφεται πιο πάνω - αρκεί να είναι επαρκώς τεκμηριωμένη.
2. Αν ο/η μαθητής/-τρια δεν αναπτύξει τεκμηριωμένα τα σημεία αυτά, αλλά τα παρουσιάσει με συντομία, να δοθούν οι μισές μονάδες.

B. ΔΟΜΗ (12 ΜΟΝΑΔΕΣ)

- Εξωτερικά δομικά στοιχεία επιστολής [Χώρος (0,5), Χρόνος (0,5), Προσφώνηση (0,5), Πρόλογος (0,5), Κύριο μέρος (1), Επίλογος (0,5), Επιφώνηση (0,5)]: **(4 μονάδες)**
- Σύνδεση (π.χ. συνδετικές / διαρθρωτικές λέξεις και φράσεις) **(2 μονάδες)**
- Χωρισμός κυρίως μέρους σε παραγράφους **(2 μονάδες)**
- Δομή παραγράφων **(2 μονάδες)**
- Αλληλουχία ιδεών **(2 μονάδες)**

Γ. ΕΚΦΡΑΣΗ (12 ΜΟΝΑΔΕΣ)

- Σύνταξη **(4 μονάδες)**
- Ακριβολογία - σαφήνεια **(2 μονάδες)**
- Κατάλληλο λεξιλόγιο **(3 μονάδες)**
- Ύψος ανάλογο του κειμενικού είδους (φιλική επιστολή) **(3 μονάδες)**

Δ. ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ (4 ΜΟΝΑΔΕΣ)

- Ορθή χρήση γραμματικών κανόνων
- Για κάθε πέντε (5) ορθογραφικά / γραμματικά λάθη αφαιρείται 1 μονάδα
- Απουσία τονισμού: **αφαίρεση 1 μονάδας**

Σημείωση:

1. Νοείται ότι, σε περίπτωση που η έκταση είναι μικρότερη της καθορισθείσας, αφαιρούνται αναλογικά μονάδες από τη δομή, την έκφραση και την ορθογραφία.
2. Έκθεση που θα διαπιστωθεί ότι είναι εκτός θέματος βαθμολογείται με μηδέν (0) σε όλα τα σημεία.

I. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ**Ζεράρ ντε Νερβάλ, «Ιστορία μιας φώκιας» (απόσπασμα)**

[...] Ένας ψαράς και η γυναίκα του, περνούσαν μεγάλες φτώχειες -η χρονιά ήταν πολύ κακή- και όταν δεν υπήρχε πια λέπι, ο ψαράς λέει στη γυναίκα του: «Αυτό το βρωμόψαρο τρώει την μπουκιά απ' το στόμα των παιδιών μας. Μού 'ρχεται να το πάρω και να το πετάξω στη θάλασσα· ας πα να βρει τους όμοιούς του· αυτοί ξέρουν κάτι τρύπες και ξεχειμωνιάζουν, χωμένοι κάτω από φύκια κι όλο και ξετρυπώνουν κανένα ψάρι για φαΐ».

Η γυναίκα του ψαρά έπεσε γονατιστή μπροστά στον άντρα της και τον παρακαλούσε να λυπηθεί τη φώκια. Η σκέψη όμως των παιδιών της πού 'χαν ξελιγωθεί από την πείνα κατεύνασε¹ γρήγορα αυτήν την κρίση μεγαλοψυχίας. Τα χαράματα, ο ψαράς έβαλε τη φώκια μέσα στη βάρκα του κι αφού ξανοίχτηκε μερικές λεύγες², την ξεμπάρκαρε σ' ένα ξερονήσι. Η φώκια άρχισε να παίζει χαζοχαρούμενα με τις άλλες φώκιες και ούτε που πήρε είδηση πως η βάρκα έφευγε.

Ο ψαράς γύρισε στην καλύβα του με την καρδιά ραγισμένη απ' το χαμό του συντρόφου του. Μόλις μπήκε μέσα, βρήκε τη φώκια να στρογγυλοκάθεται μπροστά στη φωτιά και να στεγνώνει τη γούνα της. Άντεξαν την πείνα για λίγες μέρες ακόμα. Μετά, ο ψαράς, αλαλιασμένος³ απ' τις φωνές των παιδιών του που ζητούσαν φαΐ, αποφάσισε να δράσει πιο δυναμικά. Αυτή τη φορά, ξανοίχτηκε πολύ βαθιά στη θάλασσα και πέταξε τη φώκια στο νερό, μακριά απ' τις ακτές. Η φώκια προσπαθούσε απεγνωσμένα να γαντζωθεί από την κουπαστή, με τα πτερύγιά της που μοιάζουν με χέρια. Ο ψαράς, εκνευρισμένος, της κοπανάει μια με το κουπί, με αποτέλεσμα να της σπάσει το ένα πτερύγιο. Η φώκια έμπηξε κάτι τσιριχτά σαν άνθρωπος και χάθηκε μες στο νερό, που βάφτηκε κόκκινο απ' το αίμα της.

Ο ψαράς γύρισε σπίτι του ψυχικό ράκος⁴. Αυτή τη φορά η φώκια δεν τον περίμενε κάτω απ' την καμινάδα. Την ίδια νύχτα, όμως, ακούστηκαν φωνές έξω στο δρόμο. Ο ψαράς νόμιζε ότι κάποιον σκοτώνουν και βγήκε να βοηθήσει το θύμα. Μπροστά στην πόρτα βρήκε τη φώκια πού 'χε συρθεί μέχρι το σπίτι και φώναζε γοερά⁵, υψώνοντας στον ουρανό το ματωμένο της πτερύγιο. Τη μάζεψαν, την περιποιήθηκαν κι ούτε που ξανασκέφτηκαν ποτέ να τη διώξουν απ' το σπίτι· άλλωστε, από κείνη τη στιγμή, η ψαριά ήταν κάθε φορά και καλύτερη.

μτφρ. Σουλβάνα Ζερβακάκη, περ. *Το Δέντρο*, τχ. 35, Νοέμβριος-Δεκέμβριος 1987

Λεξιλόγιο: ¹ κατεύνασε (κατευνάζω): καταλάγιασε, ηρέμησε· ² λεύγα: μονάδα μέτρησης μήκους· ³ αλαλιασμένος: συγχυσμένος· ⁴ ράκος: κουρέλι· ⁵ γοερά: θρηνητικά

Ερώτηση Β1

Να παρουσιάσετε το πρόβλημα που αντιμετωπίζει η οικογένεια του ψαρά και την απόφαση που παίρνει ο ψαράς, για να επιλύσει αυτό το πρόβλημα. Στη συνέχεια, να γράψετε ένα (1) συναίσθημα που προκαλεί στον ψαρά η απόφαση αυτή, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με μια (1) σχετική λέξη/φράση.

(μονάδες 10)

Απάντηση

Πρόβλημα οικογένειας:

- η φτώχεια / η πείνα λόγω της κακής χρονιάς / άλλο συναφές (2 μονάδες)
- η παρουσία της φώκιας στο σπίτι επιδεινώνει την κατάσταση / άλλο συναφές (2 μονάδες)

Απόφαση ψαρά: η απομάκρυνση της φώκιας από το σπίτι (2 μονάδες)

Συναίσθημα ψαρά: λύπη / θλίψη / στεναχώρια (2 μονάδες)

Σχετικές λέξεις/ φράσεις: με την καρδιά ραγισμένη / Ο ψαράς γύρισε σπίτι του ψυχικό ράκος (2 μονάδες)

ή

Συναίσθημα ψαρά: εκνευρισμός / θυμός / οργή που η φώκια στέκεται εμπόδιο στο σχέδιό του (2 μονάδες)

Σχετικές λέξεις / φράσεις: Ο ψαράς, εκνευρισμένος, της κοπανάει μια με το κουπί (2 μονάδες)

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ ΜΕ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

II. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Τζακ Λόντον, «Το κάλεσμα της άγριας φύσης» (απόσπασμα)

Σύμφωνα με το προλογικό σημείωμα της έκδοσης, στο αφήγημα αυτό ο συγγραφέας παρακολουθεί βήμα προς βήμα τη διαδρομή του σκύλου Μπακ, από τον Νότο ως την Αλάσκα.

[...] Ζαλισμένος και με αφόρητους¹ πόνους στον λαιμό και στη γλώσσα, ο Μπακ έκανε μια προσπάθεια ν' αντιμετωπίσει τους βασανιστές του, αλλ' αυτοί τον έριξαν κάτω και, αφού τον στρίμωξαν αρκετές φορές, κατόρθωσαν να του βγάλουν το βαρύ μπρούντζινο περιλαίμιο μαζί με το σκοινί και τον πέταξαν μέσα σ' ένα καφασωτό κλουβί².

Απέμεινε εκεί την υπόλοιπη εξοντωτική νύχτα, προσπαθώντας ν' απαλύνει την οργή και την πληγωμένη του περηφάνια. Ήταν αδύνατο να καταλάβει τι σήμαιναν όλ' αυτά. Τι ζητούσαν απ' αυτόν οι περίεργοι εκείνοι άνθρωποι; Γιατί τον κρατούσαν κλεισμένο μέσα στο στενό κλουβί; Δεν ήξερε γιατί, αλλά ένιωθε καταπιεσμένος από την αόριστη αίσθηση μιας επερχόμενης συμφοράς³. Στη διάρκεια της νύχτας αναπήδησε αρκετές φορές όταν άκουγε την πόρτα στο υπόστεγο ν' ανοίγει, περιμένοντας να δει τον δικαστή ή τουλάχιστον τους γιους του. Αλλά κάθε φορά αντίκριζε το παραφουσκωμένο πρόσωπο του ταβερνιάρη να τον περιεργάζεται στο τσιμπλιάρικο φως⁴ ενός αλειματοκεριού⁵. Και κάθε φορά το χαρούμενο γάβγισμα που σιγότρεμε στο λαρύγγι του γινόταν άγριο ουρλιαχτό.

Τελικά ο ταβερνιάρης τον άφησε μόνο, ώσπου το πρωί μπήκαν τέσσερις άντρες και πήραν το κλουβί. Περισσότεροι βασανιστές, σκέφτηκε ο Μπακ βλέποντας τους κουρελιάρηδες με τις αναμαλλιασμένες, ύποπτες φάτσες. Τους ορμούσε και τους γάβγιζε μέσα από τα κάγκελα. Εκείνοι χασκογελούσαν κι έχωναν ξύλα στο κλουβί του, που αμέσως τ' άρπαζε με τα δόντια, ως τη στιγμή που κατάλαβε τις προθέσεις τους. Αποκεί και πέρα κάθισε κατσούφικα, ώσπου φόρτωσαν το κλουβί σ' ένα βαγόνι. Αυτός και η καφασωτή φυλακή του άλλαξαν πολλά χέρια. Τον αναλάβανε υπάλληλοι του γραφείου μεταφορών, τον φόρτωσαν σ' άλλο βαγόνι, τον μεταφέρονε με φορτηγό μαζί μ' ένα σωρό κιβώτια και δέματα σ' ένα οχηματαγωγό, τον ξεφόρτωσαν σε μια αποθήκη σιδηροδρομικού σταθμού, απ' όπου τελικά τον τοποθέτησαν σε μια ταχεία⁶. [...]

Τζακ Λόντον, Το κάλεσμα της άγριας φύσης, μτφρ. Τάκης Μενδράκος σ. 18 - 19, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2018

Λεξιλόγιο: ¹**αφόρητος:** αβάσταχτος, ανυπόφορος· ²**καφασωτό κλουβί:** κλουβί με δικτυωτό ξύλινο πλέγμα· ³**επερχόμενη συμφορά:** δυστυχία / κακοτυχία που πρόκειται να έρθει· ⁴**τσιμπλιάρικο φως:** αδύναμο φως· ⁵**αλειματοκερί:** κερί φτιαγμένο από λίπος· ⁶**ταχεία:** τρένο

Ερώτηση Β2

(α) Το κοινό θέμα των κειμένων «Ιστορία μιας φώκιας» και «Το κάλεσμα της άγριας φύσης» είναι η σχέση ανθρώπου - ζώου:

Να αναφέρετε δύο (2) τρόπους αντίδρασης του ζώου απέναντι στη συμπεριφορά των ανθρώπων σε κάθε κείμενο, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με μία (1) σχετική λέξη / φράση για κάθε τρόπο αντίδρασης.

(μονάδες 10)

Απάντηση

Ζεράρ ντε Νερβάλ, «Ιστορία μιας φώκιας»	
Τρόποι αντίδρασης ζώου	Τεκμηρίωση
▪ Συνεχίζει να παίζει, δεν συνειδητοποιεί την πρόθεση του ψαρά να την εγκαταλείψει.	▪ <i>Η φώκια άρχισε να παίζει ... πως η βάρκα έφευγε.</i>
▪ Επιστρέφει και στρογγυλοκάθεται μπροστά στη φωτιά.	▪ <i>βρήκε τη φώκια ... να στεγνώνει τη γούνα της.</i>
▪ Προσπαθεί να γαντζωθεί από τη βάρκα.	▪ <i>Η φώκια προσπαθούσε ... που μοιάζουν με χέρια.</i>
▪ Εκφράζει πόνο.	▪ <i>Η φώκια έμπηξε κάτι τσιριχτά σαν άνθρωπος</i>
▪ Επιστρέφει, φωνάζει και δείχνει το ματωμένο της πτερύγιο.	▪ <i>βρήκε τη φώκια που 'χε συρθεί ... ματωμένο της πτερύγιο.</i>
2 τρόποι αντίδρασης X 1,5 μονάδα = 3 μονάδες	2 λέξεις / φράσεις X 1 μονάδα = 2 μονάδες

Τζακ Λόντον, «Το κάλεσμα της άγριας φύσης»	
Τρόποι αντίδρασης ζώου	Τεκμηρίωση
▪ Κάνει προσπάθεια να αντιμετωπίσει τους βασανιστές του.	▪ <i>ο Μπακ έκανε μια προσπάθεια ν' αντιμετωπίσει τους βασανιστές του</i>
▪ Νιώθει οργή.	▪ <i>προσπαθώντας ν' απαλύνει την οργή (και την πληγωμένη του περηφάνια.)</i>
▪ Νιώθει να πληγώνεται η περηφάνια του.	▪ <i>προσπαθώντας ν' απαλύνει (την οργή και) την πληγωμένη του περηφάνια.</i>
▪ Νιώθει καταπιεσμένο, διότι αισθάνεται μια συμφορά να έρχεται.	▪ <i>Δεν ήξερε γιατί ... επερχόμενης συμφοράς.</i>
▪ Ορμά και γαβγίζει σε αυτούς που τον κακοποιούν.	▪ <i>Τους ορμούσε και τους γάβγιζε μέσα από τα κάγκελα</i>
▪ Δεν μπορεί να κατανοήσει τη συμπεριφορά των ανθρώπων.	▪ <i>Ήταν αδύνατο να καταλάβει τι σήμαιναν όλ' αυτά. Τι ζητούσαν απ' αυτόν οι περίεργοι εκείνοι άνθρωποι; Γιατί τον κρατούσαν κλεισμένο μέσα στο στενό κλουβί;</i>
2 τρόποι αντίδρασης X 1,5 μονάδα = 3 μονάδες	2 λέξεις / φράσεις X 1 μονάδα = 2 μονάδες

(β) Να γράψετε ένα (1) εκφραστικό μέσο που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας κάθε κειμένου, για να παρουσιάσει την αντίδραση του ζώου απέναντι στη συμπεριφορά των ανθρώπων, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με μία (1) σχετική λέξη/φράση για κάθε περίπτωση.

(μονάδες 10)

Απάντηση

Ζεράρ ντε Νερβάλ, «Ιστορία μιας φώκιας»	
Εκφραστικά μέσα για παρουσίαση της αντίδρασης του ζώου	Τεκμηρίωση
▪ Εικόνες	▪ Η φώκια προσπαθούσε απεγνωσμένα να γαντζωθεί από την κουπαστή / υψώνοντας στον ουρανό το ματωμένο της πτερύγιο / ...
▪ Προσωποποίηση	▪ βρήκε τη φώκια που 'χε συρθεί μέχρι το σπίτι και φώναζε γοερά ▪ Την ίδια νύχτα, όμως, ακούστηκαν φωνές έξω στο δρόμο.
▪ Παρομοίωση	▪ με τα πτερύγιά της που μοιάζουν με χέρια. ▪ Η φώκια έμπηξε κάτι τσιριχτά σαν άνθρωπος
▪ Μεταφορά	▪ βρήκε τη φώκια να στρογγυλοκάθεται μπροστά στη φωτιά ▪ Η φώκια έμπηξε κάτι τσιριχτά
▪ Χρήση επιρρήματος	▪ Η φώκια άρχισε να παίζει <u>χαζοχαρούμενα</u> / προσπαθούσε <u>απεγνωσμένα</u> / φώναζε <u>γοερά</u>
1 εκφραστικό μέσο X 2,5 μονάδες = 2,5 μονάδες	1 λέξη / φράση X 2,5 μονάδες = 2,5 μονάδες

Τζακ Λόντον, «Το κάλεσμα της άγριας φύσης»	
Εκφραστικά μέσα για παρουσίαση της αντίδρασης του ζώου	Τεκμηρίωση
▪ Εικόνες	ο Μπακ έκανε μια προσπάθεια ν' αντιμετωπίσει τους βασανιστές του / Στη διάρκεια της νύχτας αναπήδησε αρκετές φορές όταν άκουγε την πόρτα στο υπόστεγο ν' ανοίγει. / άγριο ουρλιαχτό / τους ορμούσε και τους γάβγιζε / ...
▪ Χρήση ερωτημάτων	Τι ζητούσαν απ' αυτόν οι περίεργοι εκείνοι άνθρωποι; / Γιατί τον κρατούσαν κλεισμένο μέσα στο στενό κλουβί;
▪ Επίθετα - Επιθετικοί προσδιορισμοί	την <u>πληγωμένη</u> του περηφάνια / ένιωθε <u>καταπιεσμένος</u> / αόριστη αίσθηση μιας <u>επερχόμενης</u> συμφοράς / <u>άγριο</u> ουρλιαχτό
▪ Μεταφορά	ν' απαλύνει την οργή / την πληγωμένη του περηφάνια

▪ Χρήση επιρρήματος	κάθισε <u>κατσούφικα</u>
1 εκφραστικό μέσο X 2,5 μονάδες = 2,5 μονάδες	1 λέξη / φράση X 2,5 μονάδες = 2,5 μονάδες

ΤΕΛΟΣ ΟΔΗΓΟΥ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ